ATMINTINĖ · FDD24.COM

Kada privaloma registruotis PVM mokėtoju ir kada skaičiuoti PVM

Registracija PVM mokėtoju ir prievolė skaičiuoti PVM nuo pardavimų Lietuvoje – du skirtingi dalykai. Nuo 2025 m. balandžio 18 d. galioja smulkiojo verslo schema: įmonė gali privalėti registruotis PVM mokėtoja dėl sandorių su užsieniu ir kartu neskaičiuoti PVM nuo pardavimų Lietuvoje. Parengta pagal PVM įstatymo suvestinę redakciją, galiojančią nuo 2026 m. liepos 1 d.

Du skirtingi klausimai, kurių nereikia painioti

1. **Ar privalau registruotis PVM mokėtoju?** Atsakymas priklauso nuo apyvartos Lietuvoje ir nuo sandorių su kitomis valstybėmis.
2. **Ar privalau skaičiuoti PVM nuo savo pardavimų Lietuvoje?** Tai atskiras klausimas – registracija savaime šios prievolės nesukuria.

Įstatymas tai pasako tiesiogiai: neįsiregistravimas PVM mokėtoju **neatleidžia** nuo prievolės skaičiuoti PVM, jeigu ją skaičiuoti privaloma. (PVMĮ 71 str. 4 d., 71¹ str. 6 d.) Veikia ir atvirkščiai – registracija dar nereiškia, kad visoms sąskaitoms reikia pridėti 21 %.

1. Apyvarta Lietuvoje: 45 000 eurų riba

Kada registruotis nereikia

Apmokestinamasis asmuo gali taikyti **smulkiojo verslo schemą Lietuvoje** – neprivalo registruotis PVM mokėtoju ir neprivalo skaičiuoti PVM – jeigu bendra atlygio už šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas suma **per praėjusius kalendorinius metus neviršijo 45 000 eurų ir nenumatoma šios ribos viršyti einamaisiais metais**. Naujai įsteigtiems – jeigu nenumatoma viršyti einamaisiais metais. (PVMĮ 71 str. 2 d.)

PVM pradedamas skaičiuoti nuo to mėnesio, kurį riba viršyta, ir skaičiuojamas už visas prekes bei paslaugas, **dėl kurių tiekimo riba buvo viršyta** – ne atgaline data už visus metus. (PVMĮ 71 str. 2 d.)

Kas į 45 000 eurų neįskaičiuojama

Atlygis už tiekimus, kuriems skirtų pirkimų PVM nebūtų atskaitomas (PVMĮ 62 str. 1 d.);

atlygis už veikloje naudoto **ilgalaikio turto** tiekimą;

gauti avansai;

atlygis už nekilnojamųjų daiktų tiekimą ir 28 straipsnyje nurodytas finansines paslaugas, kai sandoriai atsitiktiniai ir asmuo tokia veikla įprastai nesiverčia. (PVMĮ 71 str. 2² d.)

Susijusios įmonės skaičiuojamos kartu

Kai tas pats asmuo kontroliuoja kelis juridinius asmenis, **visi jie privalo registruotis** PVM mokėtojais, jeigu **bendra visų jų apyvarta** ir praėjusiais, ir einamaisiais metais viršijo 45 000 eurų – net jei kiekvieno atskirai suma mažesnė. (PVMĮ 71 str. 7 d.)

Išimtis taikoma tik įrodžius, kad **nė vienas valdymo organas ar jo narys nėra tas pats asmuo** ir kad veikla nėra to paties pobūdžio bei jie neveikia vienas kito naudai. (PVMĮ 71 str. 7 d. 1–2 p.)

2. Sandoriai su užsieniu: riba netaikoma

Čia dažniausiai ir kyla netikėtumas – prievolė registruotis atsiranda **nepriklausomai nuo 45 000 eurų ribos**.

Paslaugos – nuo pirmo euro

Jeigu neregistruotas PVM mokėtoju asmuo **įsigyja paslaugų iš užsienio apmokestinamojo asmens**, už kurias pats privalo apskaičiuoti PVM (PVMĮ 95 str. 2 d.), **arba teikia paslaugas**, kurių teikimo vieta yra kita valstybė narė, – jis **privalo registruotis** PVM mokėtoju paslaugų įsigijimo iš užsienio ir (arba) paslaugų teikimo kitose valstybėse narėse tikslais. (PVMĮ 71¹ str. 2 d.)

Jokios sumos ribos čia nėra. Pakanka vienos sąskaitos iš užsienio tiekėjo už reklamą, programinę įrangą, konsultaciją ar tarpininkavimą.

Prekės iš kitos ES valstybės – 14 000 eurų riba, bet ne visiems

Įsigyjant prekių iš kitos valstybės narės, PVM skaičiuoti ir registruotis **prekių įsigijimo tikslais** privaloma. (PVMĮ 71¹ str. 1 d.)

Išimtis (kai registruotis nereikia) taikoma **tik** tada, kai tenkinamos **abi** sąlygos: įsigyjantis asmuo yra ūkininkas su kompensacinio tarifo schema, asmuo, vykdantis tik PVM neatskaitomą veiklą, arba juridinis asmuo, kuris nėra apmokestinamasis, **ir** įsigytų prekių vertė praėjusiais metais neviršijo **14 000 eurų**, o einamaisiais nenumatoma viršyti. (PVMĮ 71¹ str. 1 d. 1–2 p.)

➡️ Įprastai veikiančiai įmonei, vykdančiai apmokestinamą veiklą, ši išimtis **netaikoma** – konkretų atvejį turi įvertinti buhalteris.

Viršijus 14 000 eurų, PVM skaičiuojamas **už visas prekes, dėl kurių įsigijimo riba buvo viršyta**, o ne už ankstesnes. (PVMĮ 71¹ str. 3 d.)

3. Svarbiausia: registracija ≠ PVM nuo pardavimų Lietuvoje

PVMĮ 71¹ straipsnio 9 dalis

Asmenys, kurie **privalo registruotis PVM mokėtojais dėl prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių, paslaugų įsigijimo iš užsienio ar paslaugų teikimo kitose valstybėse narėse**, bet atitinka 71 straipsnio 2 dalies sąlygas ir **neviršija 45 000 eurų ribos**, **gali taikyti smulkiojo verslo schemą Lietuvoje**. (PVMĮ 71¹ str. 9 d.)

Tokie asmenys vadinami **PVM mokėtojais, taikančiais smulkiojo verslo schemą Lietuvoje**.

➡️ Praktiškai tai reiškia: turite PVM kodą ir deklaruojate PVM už pirkimus iš užsienio, bet **savo klientams Lietuvoje sąskaitas ir toliau išrašote be PVM**.

Kaina už šią schemą – negalima PVM atskaita

Teisės į PVM atskaitą **neturi** PVM mokėtojai, taikantys smulkiojo verslo schemą Lietuvoje. (PVMĮ 57 str. 1 d. 1 p. c papunktis)

Vadinasi, pirkimo PVM tampa sąnaudomis. Jeigu pirkimų su PVM daug, gali būti naudingiau rinktis įprastą PVM mokėtojo statusą – tai skaičiavimo, ne teisės klausimas.

4. Savanoriška registracija

- Asmuo, vykdantis ar ketinantis vykdyti ekonominę veiklą, **turi teisę registruotis PVM mokėtoju ir nesiekdamas 45 000 eurų ribos**. (PVMĮ 72 str. 1 d.)
- Išimtis – kai vykdoma vien tokia veikla, kurioje naudojamų pirkimų PVM nebūtų atskaitomas. (PVMĮ 72 str. 1 d., 62 str. 1 d.)

5. Kada PVM skaičiuoti privaloma neužsiregistravus

- **Bendra taisyklė:** neįsiregistravimas neatleidžia nuo prievolės skaičiuoti PVM už tiekiamas prekes, teikiamas paslaugas, iš kitos valstybės narės įsigyjamas prekes ir iš užsienio įsigyjamas paslaugas. (PVMĮ 71 str. 4 d., 71¹ str. 6 d.)
- **Išskyrus PVM sąskaitoje:** kas išskyrė PVM dokumente už tiekimą, už kurį PVM neturėjo būti skaičiuojamas, **privalo tą sumą sumokėti į biudžetą**. (PVMĮ 71 str. 6 d.) Klaidingai pridėtas PVM tampa prievole.
- **53 straipsnyje nurodyti asmenys** privalo skaičiuoti ir mokėti PVM nepaisydami to, kad nėra ir neprivalo būti registruoti PVM mokėtojais. (PVMĮ 71 str. 9 d.)

Ko nedaryti

- **Nelaukite ribos viršijimo mėnesio pabaigos.** PVM skaičiuojamas nuo to mėnesio, kurį riba viršyta, ir už patį ribą viršijusį sandorį. (PVMĮ 71 str. 2 d.)
- **Nepridėkite PVM „dėl visa ko“.** Išskyrus PVM be pagrindo, jį vis tiek teks sumokėti. (PVMĮ 71 str. 6 d.)
- **Neskaidykite veiklos į kelias įmones**, tikėdamiesi likti po 45 000 eurų riba – kontroliuojamų asmenų apyvartos sudedamos. (PVMĮ 71 str. 7 d.)
- **Nepamirškite vienkartinio pirkimo iš užsienio.** Viena sąskaita už paslaugą iš ES tiekėjo jau sukuria registracijos prievolę. (PVMĮ 71¹ str. 2 d.)

Teisinis pagrindas. Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas Nr. IX-751, suvestinė redakcija, galiojanti nuo 2026-07-01: 57 straipsnio 1 dalis, 62 straipsnio 1 dalis, 71 straipsnis, 71¹ straipsnis, 71² straipsnis, 72 straipsnis, 95 straipsnio 2 dalis. Smulkiojo verslo schemą nustatančios nuostatos įtvirtintos 2025 m. balandžio 10 d. įstatymu Nr. XV-155 (TAR 2025-04-18, i. k. 2025-06915). Tekstas tikrintas Teisės aktų registre (e-tar.lt) 2026-11-06.

Ką daryti toliau

Konkrečią įmonės situaciją – ar prievolė jau atsirado, kurią dieną ir kurį statusą naudinga pasirinkti – įvertina buhalteris: skaičiavimas priklauso nuo sandorių pobūdžio ir pirkimų PVM dydžio. **fdd24.com** rasite apskaitos modulius ir dokumentų šablonus.

Ši atmintinė yra bendro pobūdžio informacija, o ne individuali konsultacija. Konkrečiu atveju PVM prievolės priklauso nuo sandorių pobūdžio ir faktinių aplinkybių.